

Pescatourisme 83

FLAG: Groupe Varois
Le Var, Prantsusmaa

Projekti ülevaade

Projektiga viiakse Itaalias saadud kalaturismi kogemused kohandatult üle Prantsusmaa Vari piirkonna oludesse. Projektiga ei loodud ainult konkreetne turismitegevus, mis on kooskõlas piirkonnas harrastatava kalapüügi liigiga, vaid sellesse on kaasatud ka õiged osalejad õigusliku arengu ergutamiseks, mida on vaja, et soodustada sellist tegevust Prantsusmaa rannikul.

Kontekst ja põhiprobleemid

Vari pilkupüüdvat Vahemere rannikut iseloomustavad erakordsed keskkonnaressursid, sealhulgas mitu kaitseala, loodusparki ja piiratud kalapüügi vööndid. Tegemist on dünaamilise ja kasvava piirkonnaga, mis on üha populaarsem turistide seas ja kuhu kuulub mitu väga tiheda asustusega linnapiirkonda, nagu Toulon ja St Tropez. Piirkonna elanikkond on suurenenud viimase 30 aastaga 628 025 elanikult üle miljoni elanikule ja nõudlus mereala järele on kõrge paljude eri tegevuste puhul: purjetamine, sukeldumine, veealune kalapüük ja lisaks ka väikesemahuline rannalähedane kalapüük, mis on aastasadu olemas olnud ning peab ellujäämiseks uuesti oma koha leidma.

90% regiooni (Provence-Alpes Côte d'Azur, PACA) laevastikust koosneb kuni 10-meetristest juhtidele kuuluvatest väikestest kalapaatidest. Konkurents teiste sektoriga ning kalandussektori üldine hääbumine ja kõrvalejäämine ülejäänud kohalikust kogukonnast on tekitanud vajaduse selle järele, et sektor kaaks uuesti üldsuse. Samuti on olemas palju potentsiaalseid kliente, kes sooviksid osaleda kalaturismiga seotud tegevustes.

Projekti Pescatourisme 83 eesmärk on pakkuda kohalikele kaluritele võimalust tulude mitmekesistamiseks, suurendamata kalapüügi mahtu ning kaasates samal ajal üldsuse, nii et see tõstaks teadlikkust traditsioonist ja pärandist, mida kalapüük esindab, ja probleemidest, millega sektor silmitsi seisab. Kalaturismi arendamisel Varis oli aga hulk suuri takistusi.

Lisaks kalurite vastuseisule sellele, et neid kaasataks kalaturismiga seotud tegevustesse, aeglustas tegevuste arengut ka kaks tehnilist takistust: a) kalaturismil puudus konkreetne õigusraamistik ja b) Prantsusmaa kohaldab kalurite puhul erilist maksustamiskorda, kuid ei olnud selge, et sama maksustamiskord kehtiks neile ka turismi-tegevuste puhul. Kalurid hoidusid kalaturismiga tegelemisest ka kahest eri maksusüsteemist tulenevate täiendavate halduskulude tõttu.

Taolised tehnilised probleemid, rääkimata kohandamise kuludest, mille tinginuks kalapaatide muutmine turismile sobivaks ning eduka turismipakkumise loomiseks vajalik kommunikatsioon ja turundus, kujutasid Prantsusmaal suuri takistusi kalaturismiga tegelemiseks.

Rahvaarv Varis: 1 001 408 elanikku	Pindala/km²: 5 973
Rahvastikutihedus / elanikku / km²: 168	Kalureid Varis: 227 (216 paadi)

Projekti eesmärgid

Projekti Pescatourisme 83 eesmärk oli teostada katseprojekt Vari rannikul, et selgitada välja tingimused, mis on vajalikud piirkonnas kalaturismi käivitamiseks. Pärast tingimuste väljaselgitamist on järgmine eesmärk tegeleda Varis kalaturismiga ja laiendada tava Prantsusmaa Vahemere rannikul ning võib-olla kaugemalgi.

Täpsemalt on eesmärgid järgmised:

- › näidata kaluritele kalaturismiga seotud tegevustes osalemise väärtust;
- › näidata poliitika kujundajatele kalaturismi soodustamise olulisust;
- › määrata kindlaks ohutuseeskirjad reisijate pardale võtmiseks;
- › teha osalevatel paatidel vajalikud kohandused;
- › arendada välja kalaturismi pakkumine, mis oleks ühitatav piirkonnas viljeldava kalapüügiliigiga ja tagaks merekeskkonnaga arvestamise;
- › katsetada kalaturismi tegevusi.

Projekti kirjeldus

Kalaturismi all mõistetakse seda, kui kutselised kalurid võtavad paatidele teatava arvu turiste turismiga seotud tegevuse raames, et avastada kalapüügi- ja meremaailma. Vari oludes on tava kohandatud kalapaatide liigiga (7–10 meetrit pikad ja tihti vaid ühe meeskonnaliikmega) ja koosneb hommikusest (3–4 tundi) kalaturismi harrastamisest, kus sõidetakse välja enne koitu, et tõmmata välja päev enne pandud võrgud ning jälgida ja õppida tundma piirkonna rannalähedase kalapüügi võtteid.

Projekti alla kuulub:

1. tasuvusuuring kalaturismiga seotud tegevuste rakendamiseks Varis, milles määratletakse järgitavad ohutuseeskirjad, kohandused, mis kalapaatidel tuleks läbida, turismikoolituse vajadused ja lisaks ka võimalikud mõjud;
2. väljaselgitamine, kuidas taolised tegevused praktikas toimiks: üksikute kalurite ja kaasatud organisatsioonide (sealhulgas turismiametid) roll; teavituskampaania;
3. võimalike lisategevuste (nt majutus, kohalike toodete müük jne) määratlemine.

Tegemist on 3-aastase projektiga, mis algab 2009. aasta jaanuaris ja kestab kuni 2011. aasta detsembrini ning millel on kolm põhietappi.

Ettevalmistav etapp: 2009. aasta jaanuarist juunini (6 kuud)

- › Kõikide kalaturismi rakendamiseks vajalike nõuete (ohutuseeskirjad, paatide tehnilised parameetrid, kalurite koolitamine) väljaselgitamine
- › Kalurite pakutava kalaturismi liigi piiritlemine lähtuvalt paadi- ja kalapüügiliikidest piirkonnas
- › Turismipakkumise korraldamine
- › Turundusmaterjalide arendamine
- › Kohaliku ja regionaalse meedia pressikonverents (ajakirjandus ja TV)

Pilootetapp: juuni 2009 – juuni 2010 (1 aasta)

- › Paatide kohandamine turistide veo ohutusstandarditega
- › Regionaalne meediakampaania piloottegevuse kohta
- › Kalaturismi katsetamine 2009. aasta juunist septembrini (5 paati)
- › Tulemuste analüüs

Laiendatud faas: juuni 2010 – detsember 2011 (18 kuud)

- › Laiem katsetamise voor (lõplikule lähedane pakkumine) 2010. aasta juunist oktoobrini
- › Kalaturismi sertimissüsteemi arendamine
- › Lisategevuste väljaselgitamine
- › Lõplik katsetamine alates 2011. aasta juunist sertimissüsteemi kehtivuse kontrollimiseks

Põhiosalised

Projekti liikumapanev jõud on Marco Polo Echanger Autrement, mis on säästvale kohalikule arengule spetsialiseerunud mittetulundusühing. Marco Polo on võtnud selle rakendamiseks appi ulatusliku partnerluse, mis on koondunud kolme põhimissiooni ümber.

Esiteks juhtkomitee, kes juhib projekti, plaanides tegevusi, jälgides otsuste tegemist ja veaotsinguid. Komiteesse kuuluvad:

- › Vari departemangu merenduse direktor,
- › projekti eest vastutav isik regiooni (PACA) merendustalitusest,
- › projekti eest vastutav isik Vari departemangu põllumajandus-, merendus- ja metsandusteenistusest,
- › projekti eest vastutav isik omavalitsuste vahelisest asutusest Communauté d'agglomération Toulon Provence Méditerranée,
- › Marco Polo Echanger Autrement' juhataja,
- › Vari kohaliku kalanduse ja vesiviljeluse korralduskomitee juhataja,
- › St Raphaëli keskkonnateenistuse esindaja,
- › Vari turismitalituse esindaja,
- › projekti koordinaator.

Teiseks on kaasatud ulatuslikum partnerlus, mis koosneb kalandusorganisatsioonidest, turismiametitest, mereuuringute organisatsioonidest (IFREMER), keskkonnaorganisatsioonidest (WWF) ning merenduse eest vastutavatest regionaalsetest ja departemangu tasandi talitustest, projekti edendamisse ja projekti puudutava teabe levitamisse oma institutsioonides ning lisaks ka täiendava arutelu loomisse projekti nelja peamise telje üle: kalandus, turism, keskkond ja kohaliku tasandi valitsemine.

Kolmandaks loodi projekti ajal allpool olevates küsimustes kolm tehnilist töörühma, keda koordineerib Marco Polo projektikoordinaator.

- › **Ohutus:** departemangu maa- ja merenduse direktoraat ning merenduse rannikuüksus tegid koostööd kaluritega, et selgitada välja ohutusnõuded ning arendada kalaturismi jaoks ohutusprotseduure.
- › **Kalapüük ja turism:** turismiamet ja kalurid arendasid välja pakutava kalaturismi liigi.
- › **Teavitamine:** turismiamet, juhtkomitee liikmed ja kalaturismiga tegelemisele kandideerivad kalurid korraldasid turundus- ja teavituskampaania.

Projekti tulemused

Projekti Pescatourism 83 mõjude väljaselgitamiseks on veel liiga vara. Eeldatavad mõjud põhinevad Itaalias kindlaks tehtud mõjudel. Seal on kalaturismi puhul selgunud, et võrreldes tavalise kalapüügipäevaga, mis toob umbes 350 eurot kasumit kahele meeskonnaliikmele, kes töötavad 13 tundi ja püüavad 25 kg keskmise hinnaga 20 eurot/kg, toob kalaturismi päev 360 eurot kasumit samale meeskonnale, kes töötavad vähem pingelised 11 tundi 10 turistiga, kellest igaüks maksab 40 eurot. Keskmiselt püütaks 2–5 kg kala, vähendades seega ressursile avalduvat survet.

Seega on projekti Pescatourisme 83 eeldatavad mõjud järgmised.

- › **Majanduslikud:** pakkudes kaluritele täiendavat sissetulekut, mis aitab leevendada vähenenud püügikvootidest tulenevat survet. Pealegi on päevane kalaturismiga seotud töö kaluri tavalisest päevast vähem kurnavam.
- › **Sotsiaalsed:** juhtides uuesti avaliku sektori tähelepanu kalapüügile, tekitatakse üldsuse toetust teadlikkuse suurendamisega tegevusest ja raskustest, millega väikekalurid silmitsi seisavad (püütavate kalade prognoosimatus, suure tööstusliku kalapüügi ning lisaks ka harastuspurjetamise konkurents). Lisaks võib teadlikkus ergutada üldsust nägema kalapüügis töövõimalust, aidates meelitada sektorisse nooremaid inimesi.
- › **Kultuurilised:** kasutades ära ja soodustades pärandit ning traditsiooni, mida rannalähedane püük ja selle ajalugu ning meetodid piirkonnas esindavad.
- › **Keskkonnakaitselised:** asetades kalandusressursside säilitamise jõupingutuste keskmesse kaluri.

Senised konkreetset tulemusi hõlmavad:

õigus- ja ohutusalane töö

- › Riikliku kalaturismi töörühma loomine ministeeriumi kalanduse ning vesiviljeluse osakonnas – sealhulgas töö ohutus- ja maksualaste õigusnormidega, et soodustada kalaturismi.
- › 2009. aastal vastu võetud seadusesäte (*note réglementaire*) kalaturismi tegevuste katsetamiseks (vähemalt kaheliikmeliste meeskondadega paatidel).
- › 2010. aastal vastu võetud seadusesäte, mis lubab vaid ühel meeskonnaliikmel katsetegevustes osaleda ja turiste pardale võtta.
- › Kalurite maksuvabastuste säilitamine kalaturismi tegevuste puhul¹.
- › Riikliku kalaturismi harta projekti vastuvõtmine.
- › Film, milles näidatakse Vari kalaturismi ohutusprotseduure.
- › Ennetavate ohutusmeetmete kirjeldus iga Vari paadi jaoks.
- › 11,5% Vari laevastikust kandideeris kalaturismiga seotud tegevuste katsetamisele (25/216 paati).

Kalaturismiga seotud tegevused

- › 2009: kalaturismi katsetamise esimene voor (neli kahe meeskonnaliikmega paati)
- › 2010: katsetamise teine voor (seitse ainult ühe meeskonnaliikmega paati)
- › Kokku 11 kalaturismiga seotud tegevuste jaoks varustatud ja kinnitatud paati
- › 323 turisti sai Varis kalaturismi kogemuse (olenevalt ilmast keskmiselt kaks reisijat nädalas)
- › Kaluritele laekus 30–70% lisatulu (olenevalt paadi suurusest) kalaturismi päevade kohta
- › Kalurite hoiaku radikaalne muutus ja nende kaasatus aruteludesse piirkonna teiste osalejatega kalapüügi ja ka muudel teemadel
- › Oluline muutus osalenud üldsuse arusaamas kalapüügist

Peamised kasusaajad on olnud kalurid, kellele on antud hääli kalapüügi mitmekesistamise piirkondlikel aruteludel ja kellest 11 osaleb nüüd kalaturismis. Lisaks täiendava tulu laekumisele päevadel, kui nad tegelesid kalaturismiga, on nad rakendanud vajalikud ohutusmeetmed ja on võimelised arendama täiendavaid seotuid tegevusi (nt toiduvalmistamine või majutus). Lisaks on nad saanud kasu kohalike reisikorraldajate turundusmeetmetest ning kampaaniatest regionaalsetes ja kohalikes ajakirjanduses.

¹ Tingimusel et aastatulu kalaturismist on alla 30 000 euro ja vähem kui 50% nende sissetulekust.

Takistuste ületamine: peamised õppetunnid

Kaks põhitakistust olid: piiravad õigusaktid ja kalurite vastuseis.

Õigusaktide puhul lihtsalt puudus õigusraamistik, mis käsitleb turistide võtmist kalapaatidele. Taolised takistused aitasid ületada: a) kohaliku haldusasutuse leidmine, kes on valmis võtma riski; b) huvi ja vajaduse näitamine asjaomaste eeskirjade muutmiseks, teisisõnu kalaturismi toimimise tõendamine, ning c) taolise ulatusliku partnerluse rakendamine, mis muutis võimudünaamikat seadusandjate veenmisel muudatuste vajaduse kohta. Väga paljude sektorite kohta esitatud tõendusmaterjali valguses seati seadusandjad olukorda, kus neil tuli põhjendada praeguse olukorra säilitamist.

Kalurid olid esialgu vastu väljastpoolt sektorit tehtud ettepanekutele muuta tegevust ja olid iseäranis tundlikud keskkonnakaitseküsimuste või mitmekesistamise mainimisele. Lugupidamine ja usaldus tuli võita järk-järgult, näidates põhjalikku arusaama kalapüügist, piirkonnast ning probleemidest, millega kalurid silmitsi seisisid. Projekti Pescatourism 83 kaasav meetod oli ülioluline, et mitte ainult veenda kalureid projektis osalema, vaid etendada ka aktiivset rolli selle arendamisel. Pärast seda, kui kalureid ergutati kalaturismile pühendumata, tegelevad sellega need kalurid, kes algselt vandusid, et nad seda kunagi ei tee, ning on nüüd pealegi esirinnas lisategevuste arendamisel.

Projekt õnnestus suuresti tänu kaasavale töömeetodile ja erapooletu kolmanda isiku (Marco Polo) juhtimisele. Marco Polo on toonud kokku kutselised kalurid, kohalikud võimuorganid, keskkonnaala tegevisikud ja reisikorraldajad, et leida lahendus, millega vähendada püügikoguseid ja tagada kaluritele sobiv töötasu, kaitstes samal ajal keskkonda ja lisades piirkonna pärandile väärtust.

Kalurid on olnud kaasatud projekti igasse etappi ja teinud kõik olulised otsused piirkonnas kalaturismi tegevuste käivitamise kohta alates pakutava tegevuse liigist päästevesti liigini, mida turistidel kanda tuleks. Seega on loodud tõeline pühendumus ja tõhus kalurite ning teiste osalejate (võimuorganid, keskkonnaala tegevisikud ja reisikorraldajad) suhe.

Lisaks on olnud projekti õnnestumisel oluline nende osalejate kaasatus, kes suutsid tagada kalaturismi võimaldamiseks vajalikud õigusaktide muudatused. Ainult neid õigusakte muutma veendes on turistide võtmine kalapaatide pardale seaduslikuks muutunud.

Tulevikuväljavaated

Osalevate kalurite üksikute kalaturismiga seotud tegevuste jätkusuutlikkus ei ole kahtluse all. Töö käib aga veel üldise koordineerimisüsteemi ja ulatusliku osalemise tagamiseks. Marco Polo töötab projektiga 2011. aasta detsembrini eesmärgiga tagada, et kalaturismi soodustamiseks Varis rakendatakse jätkusuutlik ja isemajandav süsteem. Kolmeaastase projekti lõpuks peaks Pescatourism 83 olema jätkusuutlik piirkondlik projekt, mida suunab kalapüügi tegelev kogukond.

Käimasolevas töös on kaks põhivaldkonda.

1. Kalaturismiga seotud tegevusteks arendatud mudeli jätkusuutlikkuse tagamine Varis. Ehkki üksikud kalurid jätkavad oma kalaturismiga seotud tegevusi, tehakse tööd selle nimel, et tagada osalusel põhineva süsteemi jätkumine pärast Marco Polo kaasatust, nii et jätkub kalaturismi viljelemine koordineeritud viisil, mis võtab arvesse eri sidusrühmade (kalurite, keskkonnaala tegevistikut) huve ja tagab kalaturismile jätkuva nähtavuse piirkonna turismipakkumises. Vaja on lõplikult välja töötada sellised teemad nagu rollide (koordineerimine, keskkonnakaitseküsimuste integreerimine kavandatavate tegevustega, turundus, teavitamine jne) jagamine ja võtmine. Lisatähelepanu vajab kohalike kalurite kutseliitude (Prud'homies) suutlikkus teostada ühisprojekte.
2. Kalaturismi laiendamine muudesse, lisategevustesse, nagu degusteerimised, majutus, ühendamine põllumajandusturismiga ja meetodite arendamine väärtuse lisamiseks alakesutatud liikidele. Marco Polo ja kalurid ise teevad tööd kalaturismi tegevuste laiendamiseks ja edasiarendamiseks.

Lõpuks käib pidevalt õigusloometöö, kuid projekt on saavutanud edu hoo andmisel protsessi käivitamisele, millega tehakse vajalikud muudatused. Protsessi on nüüd üle võtnud asjaomased riiklikud osalejad. Marco Polo näeb aga ette mitut tehnilist kohtumist Prantsusmaa teiste FLAGidega, kes tahavad oma piirkonnas kalaturismi arendada.

Ülekantavus

Kalaturism on üks esimestest ideedest, mis tuleb meelde, kui otsitakse võimalusi kalurite tegevuse mitmekesistamiseks, ja projektil Pescatourisme 83 on tugev potentsiaal ülekandmiseks teistesse piirkondadesse. Peab siiski mainima, et tegemist on tavaga, mille potentsiaal kalandussektori paljude probleemide leevendamisel on piiratud ja mis ei pruugi olla sobiv kõikidele piirkondadele. Et projekti ülekandmine eri piirkondadesse oleks edukas, rõhutab projekti teostaja järgneva olulisust:

- › piirkonna ja sihtrühma asjaolude ning vajadust selge määratlemine;
- › õigete partnerite leidmine nende vajaduste rahuldamiseks – ja nende partnerite tegelik osalemine;
- › väljaselgitatud vajadustele ning eesmärkidele kohandatud metodoloogia arendamine.

Pescatourisme 83 on tekitanud juba huvi Prantsusmaa neljal teisel FLAGil, kes on alustanud tööd sarnaste programmide loomiseks oma piirkondades. Katsetamise voor on juba toimunud Arcachoni lähel, samal ajal kui järgmised FLAGid uurivad hetkel kalaturismiga tegelemise tasuvust: Marennes Oléron, Etang de Thau ja Côte Basque.

Kulud ja rahastamine

Kolmeaastase projekti kogumaksumus oli 277 590 eurot. See jagunes järgmiselt:

71% personali palgad ja sotsiaalkindlustusmaksed

15% teenused (nt turundus ja trükk)

8% reisikulud

6% õppelähetused

Lisaks sellele rahastas regioon tegelikud kulud tagamaks, et paadid vastaksid kõikidele ohutusstandarditele (11 paadi päästevestid, raadiod jne ning viie paadi pörkepiirete kõrguse suurendamine). See summa oli kokku ligikaudu 5 000 eurot.

Rahastamine (kokku 277 590 eurot) tuli:

- › Euroopa Kalandusfondi 4. telg (EL ja riiklik): 31,9% (86 140 eurot)
- › Piirkondlik raha (Provence-Alpes Côte d'Azur): 52,4%
- › Vari departemang: 10,5%
- › Communauté d'agglomération Toulon Provence Méditerranée: 5,2%

Projekti andmed

Nimetus: Pescatourisme 83

Kestus: jaanuar 2009 – detsember 2011 (3 aastat)

Juhtumiuuringu kuupäev: märts 2011

Projekti elluviija

Marco Polo Echanger Autrement

Rémi Bellia, projektikoordinaator

Tel +33 (0) 6 62 42 28 86

contact@marcopolo.asso.fr

www.marcopolo.asso.fr/

FLAGi kontaktid

Groupe Varois

Claire Lemoine, FLAGi juhataja

groupefepvarois@gmail.com

Tel +33 (0) 4 96 11 69 42

[FLAG fiche](#)

Toimetaja: Euroopa Komisjon, merenduse ja kalanduse peadirektoraat, peadirektor.

Lahtiütlemine: Ehkki merenduse ja kalanduse peadirektoraat vastutab käesoleva väljaande avaldamise üldküsimuste eest, ei vastuta ta selle sisu eest ega taga andmete õigsust.